

Asia: VN/4682/2023

Suomen kansalaiseen rinnastettavat henkilöt valtion tukemien vuokra- ja asumisoikeusasuntojen asukasvalinnassa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lapsiasiavaltuutettu kannattaa ehdotettuja muutoksia ja katsoo, että ne ovat linjassa YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen 4 artiklan kanssa. Kyseinen artikla edellyttää sopimusvaltioiden ryhtyvän kaikkiin tarvittaviin, myös lainsäädännöllisiin, toimiin yleissopimuksessa tunnustettujen oikeuksien toteuttamiseksi. YK:n lapsen oikeuksien yleissopimuksen sisältämiä velvoitteita ei kuitenkaan avata esitysluonnoksen perusteluissa.

Sopimusvaltioiden tulee 6 artiklan mukaisesti taata lapselle henkiinjäämisen ja kehittymisen edellytykset mahdollisimman täysimääräisesti. Lapsen oikeus kehitykseen edellyttää, että lapselle on turvattu riittävä elintaso, josta säädetään 27 artiklassa. Lapsen asuinolosuhteiden turvaaminen sisältyy 27 artiklaan. Riittävän elintason osalta tulee myös huomioida 2 artiklassa turvattu lapsen oikeus syrjimättömyyteen. Sopimusvaltioiden tulisikin tarjota yhdenvertainen pääsy taloudellisiin, sosiaalisiin ja sivistyksellisiin oikeuksiin, ja ”valtioita kannustetaan pikaisesti muuttamaan lakejaan, politiikkojaan ja käytäntöjään, jotka syrjivät siirtolaislapsia ja heidän perheitään – myös laittomassa asemassa olevia – tai estävät heitä pääsemästä tehokkaasti palvelujen ja etuuksien, kuten sosiaaliturvan piiriin”.(1) Yleissopimuksen 2, 6 ja 27 artiklojen välillä on vahva yhteys, eli ”sopimusvaltioiden tulisi varmistaa, että lapsilla on kansainvälisen siirtolaisuuden yhteydessä heidän asemastaan tai heidän vanhempiansa asemasta riippumatta riittävä elintaso heidän ruumiillisen, henkisen, hengellisen ja moraalisen kehityksensä kannalta”.(2)

YK:n lapsen oikeuksien komitea on katsonut maahanmuuttajataustaisten lasten olevan yksi erityisen haavoittuva ryhmä, jonka riittävän elintason (ml. asuminen) turvaamiseen tulee kiinnittää huomiota. Komitea on useissa yhteyksissä korostanut, että lapsen oikeus riittävään elintasoon ja asumisen tasoon on turvattava.(3) Lapsiasiavaltuutettu muistuttaa vielä, että myös YK:n taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien komitea on alleviivannut asumisen saavutettavuutta epäsuotuisassa asemassa oleville ryhmille, ml. lapset.(4)

(1) Siirtotyöläisten ja heidän perheenjäsentensä oikeuksia käsittelevän komitean ja YK:n lapsen oikeuksien komitean yhteinen yleiskommentti (CMW/C/GC/4 – CRC/C/GC/23), yleiskommentti nro 23 (2017) lasten ihmisoikeuksiin kansainvälisen siirtolaisuuden yhteydessä liittyvistä valtioiden velvollisuuksista lähtö-, kauttakulku-, kohde- ja paluumaissa, kohta 53.

(2) Siirtotyöläisten ja heidän perheenjäsentensä oikeuksia käsittelevän komitean ja YK:n lapsen oikeuksien komitean yhteinen yleiskommentti (CMW/C/GC/3 – CRC/C/GC/22), yleiskommentti nro 22 (2017) lasten ihmisoikeuksia koskevasta yleisperiaatteista kansainvälisen siirtolaisuuden yhteydessä, kohta 43.

(3) Ks. esim: CRC/C/BEL/CO/5-6, kohdat 16, 36 ja 37; CRC/C/FRA/CO/5, kohdat 69 ja 70; CRC/C/RUS/CO/4-5, kohdat 57 ja 58; kohdat 33 (b) ja 37 (e); CRC/C/ITA/CO/5-6, kohta 15 (a).

(4) YK:n taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien komitean yleiskommentti nro 4 (1991), kohta 8 (e).

Vahtera Sonja
Lapsiasiavaltuutetun toimisto